

נספח מס' 2

הגדרות

פרק זה כולל תיאור המשתנה לפיו הוצגו הנתונים בממצאים ובלוחות. כמן כן, הפניה למספרי השאלות בשאלון הסקר מהן נלקחו הנתונים, והערות נוספות לפי הצורך. ראה נספח מס' 3: "שאלון הסקר" בתקליטור המצורף לפרסום הנייר.

פרק 1: מאפיינים כלליים

• קבוצות אוכלוסייה

יהודים "ותיקים": ילידי ישראל וילידי חו"ל שעלו עד שנת 1989.

עולי 1990 ואילך: כל העולים לישראל מתחילת שנת 1990 ועד לחודש מרץ 1997.

ערבים: קבוצה זו כוללת מוסלמים, נוצרים ערבים ודרוזים.

• סוג משק בית

סוג משק בית: בעת הריאיון נשאל המראיין לגבי סוג הקרבה שלו לאנשים הגרים במשק ביתו. על פי משתנה זה נקבע סוג משק הבית. לרשות הלמ"ס רשימה מפורטת יותר של סוגי משק בית, אך בפרסום זה הוצג משק הבית לפי הקטגוריות הבאות: גרים לבד, גרים עם בן/בת זוג (עם או ללא בני משק בית אחרים), גרים עם קרובי משפחה אחרים ללא בן/בת זוג, גרים עם אחרים ללא קשרי משפחה.

מצב משפחתי: נשואים, גרושים, אלמנים, גרושים – כולל חיים בנפרד.

• מקום מגורים

בעלות על מקום המגורים: דירה בבעלות, בשכירות פרטית, בשכירות ציבורית, אחר. משתנה זה הורכב על סמך התשובות לשאלות מס' 2-12 בשאלון. הקטגוריה "אחר" כוללת דיור בדירה בבעלות מישהו אחר הגר בדירה, בבעלות קרוב משפחה שאינו גר בדירה, או כל גורם אחר.

• בני 60 ומעלה וילדיהם

הפרק מתייחס להורים בלבד.

מקום המגורים של הבנים/הבנות: על פי שאלות מס' 66-67 בשאלון. השאלות הן לפי הסדר היורד הבא: לפחות אחד מהילדים גר: באותה דירה, באותו יישוב, ביישוב אחר בישראל, כל הילדים גרים בחו"ל.

תדירות המפגשים עם הבנים/הבנות: לפי שאלות מס' 66 ו-69 בשאלון.

השאלות: לפחות אחד מהילדים: גר באותו בית עם ההורים, נפגש בכל יום או כמעט בכל יום, נפגש פעם או פעמיים בשבוע, פחות מפעם בשבוע, כל הילדים גרים בחו"ל.

שביעות רצון מהקשר עם הבנים/הבנות: לפי שאלה מס' 64¹.

¹ בניתוח הממצאים לא נכללו 134 מקרים של "פרוקסי", דהיינו, אותם הנדגמים אשר מסיבות שונות, בעיקר מוגבלויות בריאותיות, נמצא קושי לראינם ישירות. במקרים אלה התבקש סיוע של קרוב משפחה מדרגה ראשונה ("פרוקסי") אשר השיב לריאיון. כל השאלות בהן התבקשה דעתו הסובייקטיבית של המראיין לא הופנו למראיינים מסוג פרוקסי.

• רמת הכנסה

גובה הכנסה: רמת הכנסה חודשית מדווחת ביחס לשכר הממוצע במשק, לפי שאלה מס' 317 בשאלון. גובה ההכנסה חושב לפי גובה השכר הממוצע למשרת שכיר לשנת 1997: 5,442 ש"ח, כולל הכנסה של בן/בת זוג, וכולל קצבאות. לאור העובדה שקצבת הזקנה משולמת ביחס לשכר הממוצע במשק, מוצגת רמת ההכנסה בפרסום זה באופן שמאתר את האנשים שמקור פרנסתם היחיד הנו קצבת הזקנה.

קבלת פנסיה ממקום עבודה בישראל: בלוח 8 הוצגו נתוני קבלת פנסיה לפי שאלה מס' 269 בשאלון.

• ידיעת קרוא וכתוב ודיבור בעברית

ידיעת הקריאה בעברית ורמת האנאלפביתיות: לפי שאלה מס' 282. בגלל חשיבות שאלה זו, נעשתה בדיקת התאמה בין תשובות לשאלה זו לבין דיווח על מספר שנות הלימוד, ובוצעו תיקונים בהתאם.

ידיעת הדיבור בעברית: לפי שאלה מס' 281.

• עבודה

היסטוריה תעסוקתית: לפי שאלות מס' 182, 186 ו-189.

משלח יד: לפי שאלות מס' 196 למי שעבד בעבר, ו-215 למי שעובד בהווה. משלח היד סווג לפי "הסיווג האחיד של משלחי היד 1994". ראה פרסום טכני מס' 64, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בפרק זה לא כללה הצגת הנתונים את בני ה-60 ומעלה, עולי 1990 ואילך וערבים, זאת, מפאת מספרם הקטן של המקרים בהם ניתן תיאור משלח יד, אשר לא אפשר פרסום נתונים בעלי מובהקות.

ענף כלכלי: לפי שאלות מס' 195 למי שעבד בעבר, ו-214 למי שעובד בהווה. הענף הכלכלי סווג לפי "הסיווג האחיד של ענפי הכלכלה 1993". ראה פרסום טכני מס' 63, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בפרק זה לא כללה הצגת הנתונים את בני ה-60 ומעלה עולי 1990 ואילך וערבים, וזאת מפאת מספרם הקטן של המקרים בהם ניתן תיאור משלח יד, אשר לא אפשר פרסום נתונים בעלי מובהקות.

פרק 2: חיי היומיום

• עיסוק בזמן הפנוי

הפירוט של כל המשתנים בתת-פרק זה, פרט לרמת שביעות הרצון, הוצג בהתאם לניסוח השאלה בשאלון על רמת התדירות של:

האזנה לרדיו וצפייה בטלוויזיה: לפי שאלה מס' 287.

מפגשים או שיחה בטלפון עם חברים: לפי שאלות מס' 76 ו-77.

מפגשים או שיחה בטלפון עם שכנים: לפי שאלות מס' 79 ו-80.

ביקור בבית תפילה: לפי שאלה מס' 299. הנתונים הוצגו לגברים בלבד, קבוצת היהודים לא כללה את עולי 1990 ואילך.

עיסוק בתחביבים: עיסוק באחד או יותר מהתחביבים לפי שאלה מס' 289.

הליכה למופעים: לפי שאלות מס' 297 ו-298.

פעילות התנדבותית: לפי שאלה מס' 304. לאוכלוסייה הערבית לא הוצגו נתונים, מפאת מספר המקרים הקטן שדווח, שלא אפשר פרסום נתונים מובהקים.

רמת שביעות רצון מבילוי הזמן הפנוי: לפי שאלה מס' 302².

• פעילות גופנית והרגלי תזונה

עיסוק בפעילות גופנית: לפי שאלה מס' 102.

סוג פעילות גופנית: אלה שענו בחיוב לשאלה מס' 102, נשאלו בשאלה מס' 103 באשר לסוגי הפעילות הגופנית, ותדירות העיסוק בהן. בפרסום זה לא הוצגה תדירות העיסוק, אלא סוג הפעילות הגופנית שדווחה בלבד.

הרגלי תזונה: לפי שאלה מס' 100.

• הרגלי עישון

הקטגוריות: לא עישן מעולם, עישן בעבר, מעשן כיום, לפי שאלות מס' 91 ו-92. בלוח הפרסום המתייחס להרגלי העישון, לא מוצגים נתונים על כמות הסיגריות הנצרכות ביום.

• חשיפה לאלימות

לפי שאלה מס' 172 בשאלון.

• תחושת בדידות

לפי שאלה מס' 89 בשאלון².

• שביעות רצון

מהקשר עם הילדים: לפי שאלה מס' 64. להורים בלבד.

מהטיפול של קופת חולים: לפי שאלה מס' 160.

ממקום המגורים: לפי שאלה מס' 14, סעיף 1.

מהחיים בכלל: לפי שאלה מס' 308.

מבילוי זמן פנוי: לפי שאלה מס' 302.

כל השאלות בתת-פרק זה לא הופנו למקרי פרוקס².

---

² ראה הערה מס' 1.

פרק 3: תפקוד אישי ומצב בריאות

• רמת תפקוד יומיומי

יכולת ביצוע פעולות של טיפול אישי יומיומי (ADL (Activities of Daily Living) – יכולת ביצוע פעולות של הלבשה, רחצה, כניסה ויציאה מהמיטה, ישיבה וקימה מכיסא, ואכילה עצמאית. לפי שאלה מס' 126. שלוש הקטגוריות הן: יכול ללא קושי, יכול אך קשה, ולא יכול.

יכולת ביצוע פעולות של ניהול משק בית (IADL (Instrumental Activities of Daily Living) – ביצוע פעולות של ניהול משק בית, כגון: בישול, שטיפת רצפה, כביסת בגדים, עריכת קניות, סידורים בבנק או בדואר. לפי שאלה מס' 54 בשאלון. הקטגוריות הן: יכול ללא קושי, יכול אבל קשה, לא יכול בגלל בעיה בריאותית או פיזית, לא יודע או לא רגיל.

• הזדקקות לעזרה נוספת בפעולות של טיפול אישי וניהול משק בית

בפעולות ADL: שאלה מס' 126 מורכבת מתת-שאלות רבות. על מנת לזהות את אלה המוגבלים וזקוקים לעזרה נוספת באחת או יותר מפעולות של טיפול אישי יומיומי נבחרו אלה שדיווחו על מוגבלות באחת או יותר מהפעולות, ולא נעזרים באף אחד, או דיווחו על נזקקות בעזרה נוספת.

בפעולות IADL: לאלה אשר דיווחו על מוגבלות או על קושי בביצוע אחת או יותר מפעולות של ניהול משק בית (שאלה מס' 54), נבדקה הזדקקות לעזרה נוספת לאחת או יותר מפעולות ניהול משק בית, על פי תשובות לשאלה מס' 52.

• כושר ניידות

מחוץ לבית: לפי שאלה מס' 120. יושבים בכיסא גלגלים נכללו בקטגוריה: "אלה ללא כושר ניידות מחוץ לבית".

בתוך הבית: לפי שאלה מס' 122. יושבים בכיסא גלגלים נכללו בקטגוריה: "אלה ללא כושר ניידות בתוך הבית".

• נפילות

כולל נפילות בתוך ומחוץ לבית במהלך מחצית השנה שלפני מועד הריאיון. לפי שאלה מס' 146, סעיפים 1 ו-2.

• קשיי ראייה ושמיעה

קשיי ראייה: לפי שאלה מס' 109 בשאלון. התשובות לשאלה זו רוכזו לשתי קטגוריות ("כן" ו"ללא קשיי ראייה"). קשיי ראייה כוללים את אלה שדיווחו על קשיי ראייה מרחוק ו/או מקרוב (גם כאשר מרכיבים משקפיים או עדשות מגע) וכן עיוורים (תשובה חיובית לסעיף מס' 6 בשאלה מס' 108).

מרכיבים משקפיים או עדשות מגע: לפי תשובות מס' 1 ו-2 לשאלה מס' 108. מרכיבים משקפיים לראייה או ראייה מרחוק או מקרוב. לא כולל אלה שדיווחו שיש ברשותם משקפיים, אך אינם מרכיבים אותם.

קשיי שמיעה: לפי שאלה מס' 113 (כולל חרשים).

- **מצבים כרוניים**

לפי שאלה מס' 170 בשאלון.

- **הערכה עצמית של הבריאות**

לפי שאלה מס' 105 בשאלון³.

- **שימוש בשירותי בריאות**

אחוז מאושפדים בחצי השנה האחרונה: לפי שאלה מס' 147.

אחוז פונים לחדר מיון בחצי השנה האחרונה: לפי שאלה מס' 150.

מועד ביקור אחרון אצל רופא משפחה: לפי שאלה מס' 165, סעיף 2.

מועד ביקור אחרון אצל אחות: לפי שאלה מס' 165, סעיף 1.

מועד ביקור אחרון אצל רופא מומחה: לפי שאלה מס' 165, סעיף 6.

מועד ביקור אחרון אצל רופא שיניים: לפי שאלה מס' 165, סעיף 3.

מועד ביקור אחרון אצל רופא פסיכיאטר: לפי שאלה מס' 165, סעיף 4.

פרק 4: ניצולי המשטר הנאצי

בפרק י"א בשאלון התבקשו המרואיינים לספק מידע באשר לחשיפתם למשטר הנאצי.

השאלות כונו לציבור היהודי בלבד.

בשאלה מס' 178 התבקשו המרואיינים לדווח האם היו חשופים באופן ישיר למשטר הנאצי. אלה שענו בחיוב התבקשו בהמשך (שאלה מס' 179) לדווח האם עברו אחד או יותר מהמצבים הטראומטיים הבאים: שהות בגיטו, במקום מסתור, במחנה עבודה, ובמחנה השמדה.

בפרק זה נוספה שאלה (מס' 180) ובה התבקשו כל המרואיינים אשר עלו לישראל אחרי שנת 1933 לספר על מקום הימצאם בין השנים 1933 ל-1945. כך אותרו ניצולי השואה ("עקורים") אשר לא היו חשופים למשטר הנאצי באופן ישיר, בעקבות בריחתם בעת או בסמוך לכיבושן על ידי המשטר הנאצי.

---

³ ראה הערה מס' 1.